

Guardacostes libis amenacen de mort Open Arms en un rescat

16/03/2018 - Ara.cat

“Si no ens doneu els immigrants, us matarem”. Aquesta va ser l’amenaça que va proferir aquest dijous 15 de març, megàfon en mà, el capità d’una patrullera militar líbia als voluntaris d’Open Arms, quan estaven rescatant una pastera amb 101 eritreus que es trobava en aigües internacionals, a 73 milles de la costa de Líbia.

L'amenaça, des d'una embarcació que es va identificar com a membre dels guardacostes libis, va arribar en ple rescat. Després de repartir armilles salvavides a tots els naufragats, els voluntaris de l'ONG badalonina havien pujat a les dues llanxes de salvament 25 dones i set criatures petites mentre esperaven que l' *Open Arms*, el vell remolcador amb què treballen a la zona de rescat, arribés al lloc per embarcar-los.

Les dones ploraven i tremolaven com fulles, algunes vomitaven per la borda, davant la mirada sorpresa dels petits, com el Mike, de 14 mesos, a qui el Pablo Orre, un socorrista voluntari madrileny de 20 anys, arrencava somriures fent-li ganyotes. La Sabrine, la mare del petit, s'esforçava perquè no es tragués l'armilla salvavides, esgotada dins la llanxa. Les dones miraven la barcassa inflable de color gris on encara hi havia 68 homes, entre els quals els seus marits i germans, que cridaven "No, Líbia no!" Després l'esgotament va vèncer les dones: s'havien passat tota la nit al mig de la mar, assegudes al centre de la barcassa i aguantant fort les seves criatures per no perdre-les enmig de la foscor.

"Jo no els puc entregar aquesta gent perquè tornin a l'infern de les presons i les tortures a Líbia -murmurava el Bernat Buj, el patró del Masnou que portava una de les llanxes-, espero que els que estan al telèfon des de l' *Open Arms* puguin trobar alguna solució". L'actitud dels guardacostes libis era una flagrant vulneració del dret internacional humanitari, del dret d'asil i també de les lleis del mar. En lloc de facilitar el rescat d'una gent en perill, el dificultaven. La patrullera s'acostava amenaçadorament, abaixant l'escala exterior per mostrar la seva disposició a capturar els migrants. En un moment fins i tot van arribar a recuperar una petita barca a motor que estava abandonada al mig del mar per perseguir la barcassa inflable de ben a prop, mentre la patrullera continuava darrere el grup.

Els guardacostes libis van estar bloquejant el rescat durant més de tres hores. En un moment de pànic, quan es van veure acorralats pels libis, dotze homes de la pastera van saltar a l'aigua i van ser rescatats per una de les llanxes de l'ONG. Quan els guardacostes els van ordenar que s'acostessin per lliurar-los els homes, les dones i les criatures que portaven, el patró i els dos socorristes de l'embarcació es van quedar drets, de braços plegats. Un dels libis va arribar a pujar a la llanxa sense autorització per intentar arrencar els naufragats, però finalment va desistir i va marxar. "Els diuen que rescaten, però nosaltres defensem els drets humans", diu Manu Hervàs, un dels socorristes voluntaris de la llanxa.

Malgrat que mai havien sentit a parlar de l'ONG badalonina, els eritreus que continuaven a la pastera no volien acabar de cap manera en mans dels guardacostes libis. Amb el seu motoret de 40 cavalls no van deixar d'intentar fugir buscant aproximar-se a l' *Open Arms*. Van tenir sort que no se'ls va acabar la gasolina i que els testimonis de l'ONG feien que l'actuació dels guardacostes no quedés impune.

Trucades de socors

Mentrestant, al pont de comandament donaven la veu d'alarma per intentar trobar una sortida. Van contactar amb el centre de comandament de Roma i amb l'oficina de Barcelona, que va fer intervenir el ministeri de l'Interior italià, el Vaticà, el centre de rescat de Palma de Mallorca i el ministeri de Defensa espanyol. Fins i tot van pitjar el botó d'alerta de segrest de pirateria. Durant hores van estar parlant per ràdio amb la patrullera líbia per guanyar temps. Un helicòpter que va estar sobrevolant la zona durant tot el dia ni tan sols va respondre a les trucades de l'*Open Arms*. Per evitar complicar més la situació, a bord de l' *Open Arms* van decidir tancar els refugiats que havien salvat en el primer rescat del matí, un total de 117 persones, sota una lona, almenys mentre la patrullera líbia continués a prop. Finalment alguna de les gestions va acabar funcionant, i els libis van acabar deixant pujar a bord de l' *Open Arms* tots els migrants i les llanxes.

Però aquest cop pujar-los a bord va ser molt més difícil que en el primer rescat que havien fet al matí: amb els nervis a flor de pell, esgotats i amb els libis encara a l'horitzó (la patrullera va seguir l' *Open Arms* durant dues hores més), costava que no s'escampés el pànic entre els naufragats i que pugessin a les llanxes i després al vaixell ordenadament. Un dels refugiats no parava de fer senyals amb les mans indicant que era sord per fer-los saber que no entenia les instruccions. Només la professionalitat de l'equip de l'ONG va permetre que l'episodi acabés bé. Almenys ahir van sobreviure al Mediterrani central. Una altra cosa és quin futur els espera quan arribin a Europa. En tancar l'edició l' *Open Arms* encara esperava instruccions des de Roma per saber a quin port els havien de portar.

L'incident evidencia les conseqüències de la subcontractació de la vigilància de les fronteres de la UE a països tercers com Líbia i Turquia, on no hi ha cap mirament pels drets humans. Considerar Líbia, un país immers en una guerra civil -on les milícies armades actuen fora de qualsevol control i hi ha tres governs autoproclamats que es disputen el poder-, com un lloc segur per als refugiats és una manera de mantenir-los lluny de les fronteres europees a qualsevol preu. Els guardacostes libis segueixen programes de formació amb finançament europeu.

En caure la nit, a la coberta de l'*Open Arms*, els 218 naufragats descansaven embolcallats en mantes, amb un pijama net i sec, i després d'haver begut i menjat una mica. El Mike i la Sabrine, abraçats a la zona reservada per als més vulnerables. Han tingut més sort que els que viatjaven en una barcassa inflable que les llanxes de rescat van trobar flotant buida al mig del mar, poc després de veure passar la patrullera líbia.

